233471 - Vekili, Zekâtı Gıda Olarak Çıkardı, Bu Geçerli mi Yoksa Yeniden Zekât Para Olarak Çıkarması mı Gerekir?

Soru

Ramazan aylarında zekâtımı ödüyorum. Bu yıl zekâtımı fakirlerin bulunduğu bölgelere gönderdim. Ancak vekilim temel gıda maddeleri (örneğin un) satın alıp bunları ihtiyaç sahibi kadınlara dağıttı ve bazılarına nakit verdi. Bu durumda zekâtımı yeniden mi çıkarmam gerekiyor, yoksa gıda olarak verilen zekât geçerlidir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Nakdi zekâtta asıl temel, zekâtın para olarak verilmesidir. Zekâtın maddi (gıda veya eşya) olarak çıkarılması, ancak belirgin bir maslahat (önemli yarar) bulunduğu durumlarda caizdir. Bu meseleyle ilgili detaylı bilgiye, **(**138684**)** numaralı cevapta ulaşabilirsiniz.

Bu bağlamda:

Eğer zekâtın maddi olarak verilmesi, baskın bir maslahat gerektiriyorsa (örneğin, ihtiyaç sahibinin akıl sağlığı yerinde değilse ve parayı uygun bir şekilde kullanamayacaksa, parayı har vurup harman savurarak ailesini mağdur edebilecekse, o bölgede maddi ihtiyaçtan ziyade gıda gibi temel maddelere erişim zor durumdaysa veya ihtiyaç sahibinin gıdaya olan ihtiyacı paradan daha fazlaysa, vekilin bu tür bir uygulaması geçerli ve doğrudur.

Ancak, vekilin mal sahibinin izni olmadan bu şekilde bir tasarrufta bulunmaması gerekirdi.

Şayet, zekâtın gıda maddesi olarak çıkarılmasını gerektiren belirgin bir maslahat yoksa ve vekil, mal sahibine danışmadan bu şekilde hareket etmişse, vekilin yaptığı işlem geçersiz sayılır. Bu durumda, mal sahibinin zekâtını yeniden nakit olarak çıkarması gerekir.

Bu durumda vekil, yanlış bir tasarrufta bulunmuş sayılır ve yaptığı hatadan dolayı sorumludur. Vekilin, zekât olarak verilen malın bedelini mal sahibine iade etmesi gerekir.

İbn Kudâme (rahimehullah) şöyle demiştir:
"Vekil, kendisine açıkça izin verilen şeyleri yapabilir; bu izin, açık bir beyanla ya da örfen kabul edilen bir şekilde verilmiş olmalıdır. Çünkü vekilin tasarrufu, aldığı izne dayanır ve yalnızca kendisine izin verilmiş olan şeyle sınırlıdır." *(el-Muğni, 5/95)*

En doğrusunu Allah bilir.